

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság
67.Pf. 633.620/2019/6.

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

a [REDACTED] a

[REDACTED] által képviselt

Finalp Zrt. (1016 Budapest, Hegyalja út 7-13.) felperesnek

az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Dantesz Péter ügyvéd; 1034 Budapest, Zápor utca 23. fszt. 2.) által képviselt

[REDACTED] I. rendű alperes és
[REDACTED] rendű alperes ellen

kölcsön megfizetése iránt indított perében iránt indított perében a **Pesti Központi Kerületi Bíróság** 9.P.303.304/2017/37. sorszámú ítélete ellen a felperes által 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a másodfokú bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 42.545,- (negyvenkétezer-ötszáznegyvenöt) Ft és a II. r. alperesnek 42.545,- Ft (negyvenkétezer-ötszáznegyvenöt) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 84.743,- forint, a II. rendű alperesnek 84.743,- forint perköltséget.

Ítéleti tényállásként megállapította, hogy a felperes - korábbi nevén Summit Pénzügyi Zrt., meghatalmazott képviselője, a Buda Hitel Pont Bt. útján - japán yen alapon nyújtott fogyasztási kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperessel, mint adóssal és a II. rendű alperessel, mint készfizető kezessel.

2007. május 14. napján a felek aláírták az „Adatlap az [REDACTED] számú japán yen (JPY) alapú fogyasztási kölcsön szerződéshez” című okiratot. A szerződés alapján a felperes 2.650.000,- forint kölcsönt nyújtott az I. rendű alperesnek gépjármű megvásárlásához. A kölcsön futamideje 120 hónap volt, a rendszeres havi törlesztéseket a szerződés 2. számú mellékletét képező törlesztési

táblázat tartalmazta. Az adatlap 5. pontja rögzítette, hogy az adatlap a fogyasztási kölcsön és üzletszabályzat elválaszthatatlan részét képezi.

2007. május 14-én a felperes és az I. r. alperes a járműre opciós adásvételi szerződést, a felperes és a II. r. alperes készfizető kezesi szerződést kötött.

2007. május 15-én a felek aláírták a „Forint és deviza alapon nyújtott forint kölcsönre vonatkozó fogyasztási kölcsön és kölcsön-szerződés, üzletszabályzat” című okiratot. Az üzletszabályzat több pontja tartalmazott a deviza alapú szerződések árfolyamkorrekciójára vonatkozó rendelkezéseket.

A kölcsönszerződés 2. sz. mellékletét képezte a törlesztési táblázat, amely szerint a THM mutató értéke nem tükrözi a hitel árfolyam- és kamatkockázatát.

Az I. rendű alperes 2009. március 3. napján aláírta a kölcsönszerződés 1. számú módosítását, mely alapján a felperes a kölcsönszerződés alapján a törlesztési táblázat szerinti egyes törlesztőrészletek után kalkulált deviza árfolyam korrekciók összegét nem havonta, hanem a futamidő végén egy összegben érvényesíti az I. rendű alperes felé.

Az I. rendű alperes nem tett teljeskörűen eleget szerződés szerinti fizetési kötelezettségének, ezért a felperes a 2010. március 1-én kelt - az I. rendű alperes részére 2010. március 4-én kézbesített - levelével azonnali hatállyal felmondta a szerződést és gyakorolta opciós jogát. A felmondásról értesítő levél a II. rendű alperestől „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

2015. május 5. napján a felperes elkészítette a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolást, amely alapján a tisztességtelenül felszámított összeg 67.802,- forint volt.

A felperes keresetében 2.669.069,- forint tőke, valamint ennek 2010. április 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket egyetemlegesen az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523. §, 272. §, 274. § és 526. § rendelkezéseire alapítottan.

Az I. és a II. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, mert a felperes nem tett eleget a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdései szerinti tájékoztatási kötelezettségének, erre figyelemmel a szerződés teljesítésére vonatkozó rendelkezései nem világosak, ezáltal a Ptk. 209. §-a alapján tisztességtelenek.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak ítélte. Elsődlegesen a szerződés érvényességét vizsgálta az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elmaradása tekintetében.

A 2/2010. (VI.28.) PK. vélemény és az 1/2005. (VI.15.) PK. vélemény alapján, a Ptk. 234. § (1) bekezdése és a Pp. 163. § (3) bekezdés együttes alkalmazásával hivatalból is észlelte a perbeli kölcsönszerződés semmisségét, amelyről a 34. sorszám alatti jegyzőkönyvben foglaltan tájékoztatta a feleket, és lehetőséget biztosított a felperes számára a keresete módosítására, a felperes azonban nem terjesztett elő olyan kereseti kérelmet, ami a szerződés érvénytelensége esetére alkalmazandó jogkövetkezményre vonatkozott volna.

Rámutatott, hogy az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontja szerint az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetők el. Ez az a jogkövetkezmény, amelyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia, illetve amelyre - ha törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat. A felperes tehát nem alapíthat jogot a semmis szerződésre, nem kérheti a szerződés szerinti marasztalást, ezt a jogkövetkezményt a bíróságnak hivatalból kellett alkalmaznia.

A 2413/2011. számú gazdasági elvi határozatra figyelemmel nem fogadta el a felperesnek a szerződés 4.21. pontjára és a kifüggesztett, valamint honlapon közzétett kockázatteljáró nyilatkozatra való hivatkozását, hanem érdemben vizsgálta, hogy a felperes milyen okirati tájékoztatást adott az alpereseknek.

A 2/2014. Polgári jogegységi határozat III.1. pontja rögzíti, hogy vizsgálni szükséges, miszerint az adott konstrukció egyik lényegi eleme, az árfolyamkockázat fogyasztók általi viselése világos, érthető szerződési feltétel volt-e. Az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. §-a konkretizálja a pénzügyi intézmény Ptk. 205.§ (3) bekezdése szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének módját és terjedelmét, így ennek elmaradása esetén a tájékoztatás nem megfelelő, következésképp a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései nem világosak és nem érthetőek, így tisztességtelenek, és a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint semmissék.

E körben utalt az Európai Unió Bíróságának a C-186/16 számú ügyben hozott ítélete rendelkező részének 2. pontjára, és a C-51/17. számú ítéletének 74., 78. pontjára is.

Megállapította, hogy az alperesek nem kaptak a felperestől a Hpt. 203.§ előírásainak megfelelő kockázatteljáró tájékoztatást, ezért a felperesi szerződés nem felel meg a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, így a Ptk. 209. §-ának sem. Megállapította azt is, hogy a Hpt. fogyasztóvédelmi jellegű rendelkezéseinek nem felel meg az sem, ha az alperesnek a szerződés részét képező üzletszabályzat egyes rendelkezéseiből kellene összegyűjtenie az árfolyamkockázattal összefüggésbe hozható relevánsnak tekinthető információkat.

Utat arra, hogy a 2/2014. Polgári jogegységi határozat két lépésben történő bizonyítást ír elő. Először a pénzügyi intézetnek kell bizonyítania, hogy a Hpt. rendelkezéseinek megfelelő tájékoztatást adott a fogyasztó számára. E körben csak a szerződés szövegének és adott esetben a külön okiratba foglalt és aláírt kockázatteljáró nyilatkozatnak van jelentősége. Amennyiben megfelelő kockázatteljáró nyilatkozat került aláíratásra a fogyasztóval, akkor kerülhet sor, kizárólag a fogyasztó érdekében, a szerződéskötés egyéb körülményeinek a vizsgálatára annak tisztázása érdekében, hogy kapott-e a fogyasztó olyan további vagy eltérő tartalmú tájékoztatást, ami alapján alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. Jelen esetben a szerződéses konstrukció egyáltalán nem tartalmazott a Hpt. szabályainak megfelelő kockázatteljáró nyilatkozatot.

Ugyanakkor vizsgálta a szerződéskötés körülményeit is, de a szerződést a felperes képviselőjében aláíró Pók Tibor tanúvallomása alapján nem került bizonyításra az, hogy az I. rendű alperes tájékoztatást kapott volna az árfolyamkockázatról.

Mindezek alapján megállapította, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazott árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást, csupán azt határozta meg, hogy hogyan történik az árfolyamkorrekció elszámolása. Ezek a rendelkezések azonban semmilyen tájékoztatást nem foglaltak magukban az árfolyamkockázat valós gazdasági tartalmával, korlátlanágával és a fogyasztó kötelezettségeire gyakorolt hatásával kapcsolatban.

Rámutatott, hogy nem volt jelentősége az 1. számú szerződésmódosításnak sem, mivel az árfolyamkockázatról az sem tartalmazott tájékoztatást, csupán technikai szabályokat rögzített az árfolyamkorrekció elszámolására.

Tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázat telepítése a kedvezőbb kamatmértékért cserébe a szerződés lényegi eleme, e feltételek kiesésekor a szerződés teljesíthetatlenné válik, ami a Ptk. 239.

§ (2) bekezdése szerint teljes érvénytelenséghez vezet, ezért a főkötelezett I. rendű alperessel és a kezesség járulékos jellege folytán a II. rendű alperessel szemben is elutasította a keresetet. A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség viselésére.

A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával alpereseket a kereset szerint marasztalni, valamint az első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezni kérte. Ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet szerinti kért megállapítani, azzal, hogy jogi képviselője általános forgalmi adó fizetésére kötelezett.

Fellebbezésének indokolása szerint megalapozatlanul és tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elmaradása miatt a kölcsönszerződés érvénytelenségét. A „világosság és érthetőség” feltételeinek vizsgálata folyamatából teljesen figyelmen kívül hagyta a Jogegységi Határozat és az Európai Unió Bírósága döntéseiben is rögzített azon szempontot, hogy annak megítélése során, hogy a fogyasztó képes volt-e értékelné az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit, „a releváns ténybeli elemek összességére tekintettel” kell megállapítani, vagyis ebből a szempontból nem csak a szerződés tartalmának, szövegének van jelentősége, hanem a szerződéskötés során „közvetett reklámnak és tájékoztatásnak” is (74. pont). Az irányelv 4. cikk (1) bekezdése, valamint az azt átültető Ptk. 209.§ (2) bekezdése szerint is egy szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélésekor a szerződés megkötésére vezető minden körülményt - így a kapott tájékoztatást is - figyelembe kell venni.

Hivatkozott az Európai Bíróság C-186/16 számú ítéletére, amelynek értelmében nem várható el a felperestől olyan tájékoztatás, amelyről tudomása sem volt. Jelen esetben felperes, mint pénzügyi vállalkozás és nem hitelintézet semmilyen ráhatással és ismerettel nem rendelkezett arról, hogy a devizaárfolyamok vonatkozásában milyen változások várhatók.

Az 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében megállapítható, hogy felperes jóhiszemű eljárása okán a szerződési feltételek meghatározása, felperes szerződéskötési gyakorlata a szerződés megkötésének időpontjában a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget nem idézett elő még akkor sem, ha az alperes fogyasztónak minősül.

Hivatkozott a BDT2016.3457. számú döntésre, melyben rögzítésre került, hogy az általánosan tájékozott és gondos fogyasztótól általában elvárható, hogy mielőtt nagy összegű kölcsönt vesz fel hosszú futamidőre, tájékozódjon a kölcsönszerződés lényeges feltételeiről, a számára nem világos vagy nem pontosan érthető feltételekről pedig további felvilágosítást kérjen. A döntés alapjául szolgáló eljárásban az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás körében valamennyi egyéb releváns körülmény, így az internetes honlapon a fogyasztók számára elérhetővé tett ügyfél tájékoztató is figyelembe vételre került.

Hangsúlyozta, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó aláírt szerződési rendelkezések vannak, fel sem merülhet, hogy az árfolyamkockázatról az alperes nem tudott, arról nem kapott tájékoztatást, nem merülhet fel továbbá az írásbeliség hiánya sem, valamint a felperes honlapján is elérhető volt az erre vonatkozó tájékoztató nem beszélve arról, hogy ezen szerződéstípus magyar társadalom által a szerződéskötés időpontjában ismert volt annak devizaárfolyam kockázataival együtt.

Kiemelte azon hivatkozását, hogy a szerződésben szereplő rendelkezések egyértelműen meghatározták, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag és korlátlanul az alperes viseli, és hogy az

árfolyamváltozás hogyan kerül elszámolásra a törlesztőrészletek vonatkozásában, és ezek nem csak jogtechnikai megfogalmazások, hanem az árfolyamváltozás törlesztőrészletre gyakorolt hatásának teljesen egyértelmű, a hatás működési mechanizmusát is részletesen feltáró tájékoztató rendelkezések. A kölcsönszerződés és annak mellékletei részletezték a deviza alapú kölcsön konstrukcióval kapcsolatos, az alperest mint kölcsönvevőt terhelő kötelezettségeket, a kockázatfeltáró rendelkezések a szerződésben szerepelnek, melyet az alperes aláírásával elismerten megkapott. A tájékoztatási kötelezettség kapcsán hivatkozott a Kölcsönszerződés 1.1.1.2.; / 1.1.17./ 1.1.22.3.; / 1.1.22.4.; / 1.1.27.; / 4.21.; / 7.2.; / 7.4 pontjaira, valamint a kölcsönszerződés mellékletét képező Törlesztési tábla alján található tájékoztatásra.

Tévesnek tartotta azt az álláspontot, hogy nincs jelentősége az 1. számú szerződésmódosításnak, amely kizárólag az árfolyamkockázat viseléséről szól. Erre alperes kezdeményezésére kerülhetett sor, tehát a felek egyedi megállapodása volt. A szerződésmódosítással a felek megerősítették szerződési akaratukat, hogy az árfolyamkockázatból eredő fizetési kötelezettségeket az alperes viseli korlátlanul. A szerződésmódosításban foglaltak az alperes akaratnyilatkozatának is minősülnek, így utóbb azok vonatkozásában már nem állíthatja, hogy az akarata nem terjedt ki a módosításban rögzített nyilatkozatok megtételére. A szerződésmódosítás azt erősíti meg és bizonyítja, hogy az alperes előtt egyértelmű, érthető és világos volt, hogy az árfolyamkockázat milyen módon érinti a szerződéses kötelezettségeit, és ennek ismeretében úgy döntött, hogy ezen szerződésből eredő kötelezettségeket nem a standard szerződési feltételeknek megfelelően kívánja viselni, hanem egyéb módon, melynek feltételeit az 1. számú szerződésmódosítás tartalmazza. Álláspontja szerint az esetleges árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás érvénytelensége esetén is az 1. sz. szerződésmódosítással az érvénytelenségi ok konvalidálódott.

Kitért arra, hogy a kölcsönszerződés a felek között 2007. május 15. napján jött létre, ekkor állt rendelkezésre valamennyi aláírt -a kölcsönkonstrukció részét képező - releváns dokumentum. Az okiratokon szereplő eltérő dátumok ellenére a szerződéskötés folyamatát a maga egészében kell vizsgálni. A kölcsönkonstrukciónak több melléklete van, amelyek egymásnak elválaszthatatlan részei, azokat egységesen kell kezelni. Hivatkozott a Fővárosi Ítélet tábla 14.Gf.40.090/2016/4/11. számú ítéletére, amely szerint egységesen kell kezelni az adatlapot illetve az üzletszabályzatot, mert egymásnak elválaszthatatlan részei, és ezek együttesen jelentik a kölcsönszerződést és határozzák meg annak tartalmát.

A Ptk. 205/B.§ értelmében annak, hogy az általános szerződési feltételek és az üzletszabályzat a szerződés részévé válják, nem az átadás és az aláírás a feltétele, hanem csupán az, hogy a feltétel alkalmazója lehetővé tegye, hogy annak tartalmát a másik fél megismerje és a másik fél azt kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadja. A felperes ezen kötelezettségének eleget tesz azáltal is, hogy az ÁSZF-et az ügyfélfogadás céljára nyitva álló helyiségben a fél kérésére a fél rendelkezésére bocsátja, vagy azt interneten hozzáférhetővé teszi. Alperes pedig, mind az adatlapot, mind az üzletszabályzatot aláírta, amellyel elismerte, hogy a kölcsönkonstrukció valamennyi mellékletét és rendelkezését megismerte. A kölcsönszerződés megkötésére és a dokumentumok elfogadására hosszabb idő alatt került sor, amely alatt az alperesnek lehetősége volt a feltételek áttanulmányozására és döntése kialakítására. Amennyiben ennek során a kellő körültekintést elmulasztotta, az nem szolgálhat a felperes hátrányára.

Utalt arra, hogy az Európai Unió Bíróságának a C-51/17 sz. ítélete sem hozott újdonságot az árfolyamkockázat megítélése szempontjából a Kúria 2/2014. számú PJE döntésében már lefektetett elvekhez képest.

A kölcsönszerződés hivatkozott rendelkezéseiből a 2/2014 PJE és C-51/17. döntésben foglaltakkal összhangban egyértelműen kitűnt, hogy alperesnek kell kizárólag viselnie az árfolyamkockázatot, a kockázatviselésnek a törlesztőrészletekre gyakorolt hatása korlátozás nélküli, teljesen valós és a futamidő alatt bekövetkezhet. Alperesnek pedig, amennyiben egy általános tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó lett volna, már tudnia kellett volna értékelni egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt - esetlegesen jelentős- gazdasági következményeit.

Hivatkozott az elsőfokú eljárásban már csatolt ítéleteken túl a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.638.371/2018/4 számú ítéletét, amely az 1. sz. szerződésmódosítás jelentőségét is kiemelte amellet, hogy megállapította, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezései világosak és érthetőek.

Hivatkozott a Kúria 2018. október 10. napján kelt emlékeztetőjére, kiemelve abból, hogy az EUB nem fogalmazott meg olyan többletkövetelményt, hogy a tájékoztatás során bármilyen konkrét adatot vagy számítást közölni kell a fogyasztóval, ha a tájékoztatásból az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei a fogyasztó számára ennek hiányában is világosan és egyértelműen felismerhetők. Továbbá az EUB ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amiket a vonatkozó joggyakorlatában az EUB már nem fejtett volna ki és amiket a Kúria már ne vett volna figyelembe joggyakorlat- egységesítő tevékenysége során.

Hivatkozott az EUB C-227/18 sz. döntésére kiemelve, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

Hivatkozott továbbá a Ptk. 207.§ (5) bekezdésére, valamint arra, hogy a magyar jogrendben a nyilatkozati elv érvényesül, amelynek értelmében a szerződés léte körében nem a felek akarata, hanem akaratnyilatkozata (jogügylete) az irányadó.

Hivatkozott még a 2/2011. PK vélemény 3. pontjában és annak indokolásában írtakra.

A fentieket figyelembe véve, a kölcsönszerződés rendelkezései alapján alperes az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatást a jogszabályoknak megfelelően megkapta, azzal tisztában volt a szerződés megkötésekor. Az elsőfokú bíróság azonban az árfolyamkockázat körében az ehhez kapcsolódó valamennyi releváns körülményt tévesen értelmezte, ezért megalapozatlanul és okszerűtlenül állapította meg a kölcsönszerződés semmisségét az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás elmaradása miatt.

A fellebbezési eljárás során kérte figyelembe venni a korábbi nyilatkozatait is.

Alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az ítéletét helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérték I. és II. r. alperesek javára külön-külön. Ügyvédi munkadíjat a vonatkozó IM r. általános szabályai szerint igényeltek azzal, hogy jogi képviselőjük áfakörbe tartozik.

Az ítélet jogi indokolásával egyetértve kiemelték, hogy a fogyasztónak nem kell tudnia mi az árfolyamkockázat, azt a szolgáltatónak kell egyedileg elmagyaráznia a fogyasztó számára (Konzultációs testület 2016. június 8.-án tartott üléséről készült „Emlékeztető”).

A tájékoztatásnak ki kell terjednie arra, hogy a nemzeti fizetőeszköz súlyosan leértékelődhet, ezzel összefüggésben pedig a törlesztőrészlet olyan mértékben is megnőhet, hogy annak teljesítésére esetlegesen az adós már nem lesz képes (C- 51/17. sz. ítélet 74. pontja, C-186/16. sz. ítélet 49. pontja, Konzultációs testület 2019. április 10. napján kiadott Emlékeztetőjének 8-9. pontjai).

A rendelkezésre álló okiratok, valamint az ügyben irányadó Európai Unió Bírósága és Kúria joggyakorlata alapján minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy felperes a tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, melynek következtében az árfolyamkockázat viselésre vonatkozó szerződéses kikötések nem is lehettek világosak, érthetőek.

A nem megfelelő tájékoztatás jogkövetkezménye, hogy az árfolyamkockázat telepítse teljes egészében tisztességtelen, így érvénytelen a szerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli. Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezés, ennek érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi (Konzultációs testület 2016. szeptember 28. napján tartott üléséről szóló „Emlékeztető” IV. 2. pontja és a 2019. április 10. napján kiadott Emlékeztető 3. pontja értelmében).

Utaltak továbbá arra, hogy helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a körben, hogy nem elégséges külön okiratok, külön szerződéses feltételeiből kikövetkeztetni a megadott tájékoztatást (a 2019. április 10. napján kiadott Emlékeztető 4. pontja).

A felperesi fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság döntését és annak kifejtett indokait.

A felperesi fellebbezésben írtakra figyelemmel kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás megfelelőségét a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva kellett vizsgálni a szerződés részévé vált valamennyi okirat és az esetleges szóbeli tájékoztatás figyelembevételével.

A szerződés részét képezi az adatlap, amely a kölcsönszerződés egyedi feltételeit tartalmazza, az üzletszabályzat, amelynek preambuluma, 1.1.8. pontja és 16.6. pontja rögzíti, hogy egységet alkot a mellékletével, nevezetesen a kölcsönszerződés egyedi feltételeit tartalmazó adatlappal. A 16.8. pontban külön is megerősítést nyert, hogy az adós és a kezes a kölcsönszerződést – az annak részét képező mellékletekkel együtt – megismerte, magára nézve kötelezőnek elfogadta, az okiratot erre figyelemmel aláírta. Az adatlap, amelyet az alperesek ugyancsak aláírtak, szintén visszautal az üzletszabályzatra, mint a kölcsönszerződés részére. Az elsőfokú bíróság az ekként egységes szerkezetűnek tekintett szerződést helyesen vizsgálta az árfolyamkockázatról való tájékoztatás körében. A honlapon adott tájékoztatás kapcsán a felperes nem igazolta, hogy arra felhívta volna az alperesek figyelmét, akár szóban, akár írásban, illetve az abban foglaltakról tájékoztatta volna alpereseket, ezért annak figyelembevételét az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte.

Rámutat a másodfokú bíróság, hogy a tájékoztatás megfelelőségének vizsgálata körében a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGK tanácsi irányelvben, a Kúria 2/2014. PJE határozatában, a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában, valamint az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében foglaltak figyelembevételével annak van jelentősége, hogy egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintően eljáró átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva felismerhető volt-e, hogy az árfolyamváltozásból eredően ténylegesen fennálló kockázat kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az teljes mértékben a fogyasztót terheli, annak bekövetkezése pedig jelentős mértékben megnövelheti a fizetési terheit.

A Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i üléséről felvett Emlékeztető 8. pontja szerint a tájékoztatás – összhangban az Európai Unió Bírósága vonatkozó iránymutatásaival – akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint ha abból az is kitűnik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A 9. pont értelmében a tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket.

A 4. pont szerint nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. ÁSZF, üzletszabályzat, hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján.

A szerződéses rendelkezésekből annyi kétségtelenül megállapítható, hogy az árfolyamkockázatot az adós viseli, ugyanakkor a szerződés az árfolyamkockázat ismertetését nem tartalmazza, annak a fizetési terhekre gyakorolt hatására, esetlegesen jelentős kockázatára nem hívja fel a figyelmet. Az üzletszabályzat 4.21. pontja szerint az adós kijelenti, hogy a szerződéskötést megelőzően a finanszírozó az árfolyamkockázat tekintetében teljeskörűen tájékoztatta, a tájékoztatás konkrét tartalmát azonban nem rögzíti. A szerződés felperes által hivatkozott pontjai az árfolyamkockázat adós általi viselésére, valamint a törlesztőrészletek kiszámításának módszertanára vonatkoznak, ami egy átlagosan tájékozott fogyasztó számára figyelemfelhívó tartalommal nem rendelkezik. A felperesnek nem az árfolyamváltozásra vonatkozó - általa is ismeretlen - konkrét adatokat kell tehát közölnie a fogyasztóval, hanem kifejezett figyelemfelhívó tájékoztatást kell adnia, amelynek tartalmát a fentiekben hivatkozottak szerint a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban fejtette ki az Európai Unió Bírósága.

A Kúria a 2019. április 10-i üléséről felvett Emlékeztetőben rámutatott továbbá arra is, hogy a bíróságnak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni, figyelemmel kell lennie arra, hogy a felek között „információs egyensúlyhiány” áll fenn. A fogyasztótól elvárható, hogy a szerződést aláírás előtt alaposan áttanulmányozza és ha annak valamely rendelkezése nem érthető a számára, azzal kapcsolatban tájékoztatást

kérjen. Ugyanakkor nem értékelhető a fogyasztó terhére, ha ezt azért nem tette meg, mert a szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagyis azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége. Erre figyelemmel a felperes alaptalanul hivatkozott a Ptk. 4. § (4) bekezdésére.

Mivel az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megfelelőségét a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan kell vizsgálni, így az a tény, hogy utóbb az árfolyamváltozásból eredő terhek ismeretében a felek a fizetési ütemezés tekintetében a szerződést módosították, nem bizonyítja, hogy alperesek az árfolyamkockázatról való teljeskörű tájékoztatás alapján kötötték meg a szerződést.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás a fentiek szerint nem felelt meg a szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének, valamint az EUB C-51/17. döntésben írt feltételeknek, ezért a szerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli, a Ptk. 209. § (1) bekezdése és a 2/2014 PJE határozat 1. pontja alapján tisztességtelen, ekként a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint semmis.

Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, ennek érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi, aminek következtében a fogyasztó nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére (Emlékeztető 3. pont).

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. § folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek részére a 32/2003. (VIII.22.) IM r. 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított és a (6) bekezdés alapján mérsékelt összegű ügyvédi munkadíj megfizetésére. Egyezően az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséggel, a másodfokú bíróság is oly módon mérsékelt az ügyvédi munkadíjat, hogy az IM r. szerint megállapítható perköltség összegét az alpereseknek együttesen ítélte meg, tekintettel arra, hogy az alperesek képviselőjében eljáró jogi képviselő a perbeli nyilatkozatait egyidőben és a két alperes tekintetében egyformán tette meg.

Budapest, 2019. december 5.

dr. Sáhó Mónika s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

dr. Rajnai Gabriella s.k.

bíró

dr. Benedek Judit s.k.

bíró